

Studiu la nivel național cu privire la implementarea ordinului de protecție – Legea 25 din 2012 *(Legea 217/2003 republicată pentru prevenirea și combaterea violenței în familie)*

6/12/2013

ASOCIAȚIA
TRANSCENA

FUNDAȚIA
SENSIBILA

FRONT

GRADO

ASOCIAȚIA FEMEILOR
IMPOTRIVA VIOLENȚEI
ARTEMIS

INSTITUTUL EST EUROPEAN
DE SĂNĂȚATE A REPRODUCERII

+leg

CPE
CENTRUL PARTENERIAT
PENTRU SĂNĂȚATE

Analix

OFILIA
CENTRUL DE DEZVOLTARE CURRICULARĂ
ȘI STUDII DE GEN

EROMINIA

Introducere

Violența în familie este un fenomen multidimensional și prezent pe scară largă în toate societățile contemporane.

Documente internaționale fundamentale subliniază acest fapt. În *Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice*, în Preambul, se afirmă:

Recunoscând faptul că femeile și fetele sunt expuse unui risc mai mare de violență de gen decât bărbații;

Recunoscând faptul că violența domestică afectează femeile în mod disproporționat și faptul că și bărbații pot fi victime ale violenței domestice;

Recunoscând faptul că copiii sunt victime ale violenței domestice, inclusiv în calitate de martori ai violenței în familie.

(Convenția Consiliului Europei privind prevenirea și combaterea violenței împotriva femeilor și a violenței domestice, Istanbul – 11.V.2011, www.coe.int/conventionviolence)

Astfel, la nivel european este asumat faptul că violența în familie constituie o formă de violență de gen, ceea ce are implicații la toate nivelurile sistemelor de protecție, suport, prevenire și combatere concepute în fiecare țară ce acordă atenție acestei probleme sociale.

Două caracteristici fac ca intervenția pentru diminuarea fenomenului să fie extrem de dificilă mai ales în comunități extinse și multiculturale. Ele sunt: secretul care înconjoară și protejează viața privată de familie și de cuplu și acceptarea tradițională pe de-o parte a rolurilor inegale ale membrilor familiei, iar pe de altă parte a exercitării autorității în familie prin violență de orice fel. Indiferent de principiile, structura și conținutul lor, demersurile pentru prevenirea și combaterea violenței în familie trebuie să își asume o prioritate a valorilor și să acționeze consecvent în conformitate cu ea. Politicile publice, prin măsurile pe care le stipulează mai mult decât prin declarațiile de intenții, stabilesc valorile prioritare. Implementarea legislației validează sau invalidează aceste priorități.

Cadru legislativ

Cadrul legislativ asigură siguranța victimei pe următoarele căi:

1. Legea specială

Capitolul IV din Legea 217 din 2003, modificată prin Legea 25 din 2012 (în continuare în text ne vom referi la Legea 217 din 2003 republicată).

CAPITOLUL IV

Ordinul de protecție

ART. 23

(1) Persoana a cărei viață, integritate fizică sau psihică ori libertate este pusă în pericol printr-un act de violență din partea unui membru al familiei poate solicita instanței ca, în scopul înlăturării stării de pericol, să emită un ordin de protecție, prin care să se dispună, cu caracter provizoriu, una ori mai multe dintre următoarele măsuri - obligații sau interdicții:

- a) evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei, indiferent dacă acesta este titularul dreptului de proprietate;
- b) reintegrarea victimei și, după caz, a copiilor, în locuința familiei;
- c) limitarea dreptului de folosință al agresorului numai asupra unei părți a locuinței comune atunci când aceasta poate fi astfel partajată încât agresorul să nu vină în contact cu victima;
- d) obligarea agresorului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de victimă, față de copiii acesteia sau față de alte rude ale acesteia ori față de reședința, locul de muncă sau unitatea de învățământ a persoanei protejate;
- e) interdicția pentru agresor de a se deplasa în anumite localități sau zone determinate pe care persoana protejată le frecventează ori le vizitează periodic;
- f) interzicerea oricărui contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod, cu victima;
- g) obligarea agresorului de a preda poliției armele deținute;
- h) încredințarea copiilor minori sau stabilirea reședinței acestora.

(2) Prin aceeași hotărâre, instanța poate dispune și suportarea de către agresor a chiriei și/sau a întreținerii pentru locuința temporară unde victima, copiii minori sau alți membri de familie locuiesc ori urmează să locuiască din cauza imposibilității de a rămâne în locuința familială.

(3) Pe lângă oricare dintre măsurile dispuse potrivit alin. (1), instanța poate dispune și obligarea agresorului de a urma consiliere psihologică, psihoterapie sau poate recomanda luarea unor măsuri de control, efectuarea unui tratament ori a unor forme de îngrijire, în special în scopul dezintoxicării.

.....

ART. 27

- (1) Cererile se judecă de urgență, în camera de consiliu, participarea procurorului fiind obligatorie.
 - (2) Citarea părților se face potrivit regulilor privind citarea în cauze urgente.
 - (3) La cerere, persoanei care solicită ordinul de protecție i se poate acorda asistență sau reprezentare prin avocat.
 - (4) Asistența juridică a persoanei împotriva căreia se solicită ordinul de protecție este obligatorie.
 - (5) În caz de urgență deosebită, instanța poate emite ordinul de protecție chiar în aceeași zi, pronunțându-se pe baza cererii și a actelor depuse, fără concluziile părților.
 - (6) Procurorul are obligația de a informa persoana care solicită ordinul de protecție asupra prevederilor legale privind protecția victimelor infracțiunii.
 - (7) Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită timp îndelungat.
 - (8) Pronunțarea se poate amâna cu cel mult 24 de ore, iar motivarea ordinului se face în cel mult 48 de ore de la pronunțare.
-

ART. 31

- (1) Ordinul de protecție se comunică de îndată structurilor Poliției Române în a căror rază teritorială se află locuința victimei și a agresorului.
- (2) Ordinul de protecție prin care se dispune oricare dintre măsurile prevăzute la art. 23 alin. (1) se pune în executare de îndată, de către sau, după caz, sub supravegherea poliției.
- (3) Pentru punerea în executare a ordinului de protecție, polițistul poate intra în locuința familiei și în orice anexă a acesteia, cu consimțământul persoanei protejate sau, în lipsă, al altui membru al familiei.
- (4) Organele de poliție au îndatorirea să supravegheze modul în care se respectă hotărârea și să sesizeze organul de urmărire penală în caz de sustragere de la executare.

ART. 32

- (1) Încălcarea oricăreia dintre măsurile prevăzute la art. 23 alin. (1) și dispuse prin ordinul de protecție constituie infracțiunea de nerespectare a hotărârii judecătorești și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an. Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.
 - (2) În caz de condamnare, nu se poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei.
-

ART. 35

Dacă, odată cu soluționarea cererii, instanța constată existența uneia dintre situațiile care necesită instituirea unei măsuri de protecție specială a copilului, va sesiza de îndată autoritatea publică locală cu atribuții privind protecția copilului.

Aceste prevederi din capitolul IV operaționalizează două principii ale legii: principiul celerității și principiul săvârșirii actelor de violență în familie (Art. 2, lit. c și d).

2. Legea fundamentală

Principiul respectării dreptului la viață al victimelor nu apare explicit în modificările la Legea 217, dar el este prevăzut în Constituție, Capitolul II, Drepturile și libertățile fundamentale, Art. 22:

- (1) Dreptul la viață, precum și dreptul la integritate fizică și psihică ale persoanei sunt garantate.
- (2) Nimeni nu poate fi supus torturii și nici unui fel de pedeapsă sau de tratament inuman ori degradant.
- (3) Pedeapsa cu moartea este interzisă.

Principiul dreptului la viață se află în spatele celor două principii din lege, cel al celerității și cel al prevenirii săvârșirii actelor de violență în familie din Legea 217 pe 2003 republicată.

3. Legi cadru: Codul Civil, Codul Penal, Codul de Procedură Civilă și Codul de Procedură Penală

Codurile sunt relevante pentru căile de acțiune ale victimei deoarece reglementează divorțul, custodia copiilor, partajul, dar și îndepărtarea agresorului pentru siguranța victimelor pe calea unui proces penal. Din observațiile practicienilor, victimele femeii nu depun plîngerea prealabilă în scopul pedepsirii agresorului, ci în speranța de a-l îndepărta fie prin intimidare fie prin măsura finală: pedeapsa privativă de libertate. În cazul infracțiunilor de lovire și alte violențe și vătămare corporală, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare la plîngerea prealabilă a persoanei vătămate, dar și din oficiu. Împăcarea părților înlătură răspunderea penală.

Referitor la acest aspect amintim că în noul Cod Penal apare Art. 199:

Art. 199. – (1) Dacă faptele prevăzute în art. 188, art. 189 și art. 193 – 195 sunt săvârșite asupra unui membru de familie, maximul special al pedespei prevăzute de lege se majorează cu o pătrime.

(2) În cazul infracțiunilor prevăzute în art. 193 și art. 196 săvârșite asupra unui membru de familie, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu. Împăcarea înlătură răspunderea penală.

În documentul postat pe situl Ministerului Justiției „*Legea 286/2009 privind Codul Penal – mențiuni și precizări*” se spune că violența în familie „...nu constituie altceva decât forme agravate sau atenuate ale unor infracțiuni contra vieții sau integrității corporale”.

Faptul că, atât în actualul Cod Penal cât și în noul Cod Penal, în cazul lovirilor și altor violențe ca și în cazul vătămării corporale din culpă, acțiunea penală poate fi pusă în mișcare și din oficiu ar trebui să fie un element de siguranță pentru victime, dar numai în măsura în care o găsim în exemple din practică.

Prevederile Codului Penal sunt relevante pentru studiul nostru deoarece plîngerile prealabile făcute de victime împotriva agresorului constituie probe în dosarul avînd ca obiect cererea pentru emiterea ordinului de protecție.

Introducerea ordinului de protecție în lege a durat 9 ani. Este esențial, pentru eficiența prevederii, ca victimele și persoanele aflate în situații de risc să fie motivate să apeleze la lege. De aceea, este în sarcina tuturor factorilor responsabili să se asigure că ordinul de protecție își atinge scopul. Grupul de organizații autoare ale prezentului studiu a avut inițiativa de a urmări de la bun început mecanismul și dinamica implementării acestei prevederi pentru a oferi tuturor partenerilor sociali un instrument de evaluare și, în perspectivă, îmbunătățirea practicilor, dar și a cadrului legal primar și secundar.

Obiective

Studiul de față are ca obiectiv să exploreze modul în care se pun în aplicare prevederile legii cu privire la *ordinul de protecție*.

Obiectivele generale și operaționale ale studiului sunt:

Obiectivul general 1: Să monitorizăm numărul de ordine de protecție emise la nivel național.

Obiective operaționale:

- 1.1. Să monitorizăm numărul de cereri pentru emiterea unui ordin de protecție cu care au fost investite instanțele și soluțiile pentru dosarele având ca obiect astfel de cereri;
- 1.2. Să constatăm care este distribuția dosarelor pe regiuni/județe.

Itemii pe care i-am măsurat pentru atingerea acestor obiective operaționale au fost:

- procent de instanțe care au înregistrat cereri de ordin de protecție în fiecare județ;
- număr de dosare pe regiuni/județe;
- număr de cereri de emiterea a unui ordin de protecție admise, respinse, nesoluționate, retrase;
- număr de recursuri.

Obiectivul general 2: Să constatăm dacă, în judecarea cererilor, se respectă prevederile privind urgența din Art. 27, (1), (2), (5), (7) Legea 217/2003 republicată.

Obiective operaționale:

- 2.1. Să constatăm procedura de judecare a dosarelor cu cereri de emitere a ordinului de protecție, respectiv a practicii care se formează;

2.2. Să constatăm durata medie a judecării dosarelor.

Itemii pe care i-am măsurat pentru atingerea acestor obiective operaționale au fost:

- fazele procesului după înscrierea dosarului la instanță;
- durata judecării dosarului;
- durata cuprinsă între înregistrarea cererii și primul termen de judecată;
- durata dintre termenele de judecată;
- numărul mediu de termene de judecată acordate în cadrul soluționării unei cereri.

Obiectiv general 3: Să constatăm dacă măsurile conținute în ordinul de protecție emis și punerea în executare a acestuia respectă drepturile la viață și siguranță ale victimei.

Obiective operaționale:

- 3.1. Să constatăm dacă măsurile dispuse prin ordinul de protecție emis asigură respectarea principiului siguranței vieții, integrității fizice sau psihice ori libertății victimei;
- 3.2. Să constatăm modalitatea de punere în executare a ordinelor de protecție emise.

Itemii pe care i-am măsurat pentru atingerea acestor obiective operaționale au fost:

- durata ordinelor de protecție;
- distanța fizică dintre victimă și agresor;
- evacuarea agresorului din locuința comună;
- armele deținute de agresor;
- numărul de dosare judecate în Camera de consiliu;
- procedura de punere în executare a ordinului de protecție;

- numărul de ordine de protecție înregistrate la poliție;
- numărul de ordine de protecție încălcate;
- numărul de dosare formate pentru încălcarea unei hotărâri judecătorești;
- măsurile de protecție a victimei care are un ordin de protecție emis de instanță.

Obiectivul general 4: Să constatăm repartizarea pe gen a dosarelor având ca obiect cererea pentru emiterea ordinului de protecție.

Pentru cel de-al patrulea obiectiv general, itemii măsurați au fost:

- număr de femei reclamante;
- număr de bărbați reclamânți;
- număr de femei reclamante care au retras plîngerea;
- număr de bărbați reclamânți care au retras plîngerea.

Obiectivul general 5: Să constatăm prevalența măsurii ordinului de protecție față de alte măsuri pe care le poate lua victima sau care pot fi luate de autorități pentru protecția victimei față de agresor

Pentru cel de-al cincilea obiectiv general, itemii măsurați au fost:

- numărul de plîngeri prelabile depuse de victime;
- numărul de plîngeri prelabile retrase de victime;

- numărul de plîngeri prelabile care s-au finalizat cu trimiterea în instanță;
- numărul de apeluri la 112 în urma cărora au fost constatate situații de violență în familie.

Metodologia studiului

Am cules și am prelucrat date pentru studiul de față din 3 surse:

Portalul instanțelor din România (<http://portal.just.ro>)

De aici datele au fost culese de un grup de 14 persoane în calitate de angajați sau voluntari ai partenerilor din proiect. Au fost culese datele cantitative de la toate instanțele care au judecat dosare cu cereri de ordine de protecție. Culegerea datelor s-a făcut pentru două perioade: prima, de la aplicarea legii 217/2003 republicată până în ianuarie 2013 inclusiv, a doua, din februarie până în septembrie 2013 inclusiv. În luna martie 2013 am centralizat rezultatele pentru primul interval de referință și astfel am avut posibilitatea de a evidenția și evoluția în timp a unora dintre indicatorii măsurați.

În legătură cu sursa datelor precizăm următoarele: portalul are rolul de a informa rapid justițiabilii cu privire la starea proceselor în care sunt angrenați, acest mod de comunicare electronică degrevând instituțiile de justiție de un exces de public. Este o condiție obligatorie ca orice persoană care se află în sistem să își poată consulta dosarul. Dosarele cuprind datele relevante pe scurt. La comanda de căutare, sistemul selectează dosarele după criteriul dat regăsit și în conținut nu doar în obiectul cauzei. Bazându-ne pe funcția asumată a sistemului afirmăm că cifrele reflectă integral toată informația publică.

Din cauza faptului că transcrierile din dosarul fizic în formatul electronic public nu se fac în mod unitar la fiecare instanță, avem rezerve cu privire la reprezentativitatea statistică a unor informații. Astfel, doar în 43,36% din dosarele în care s-au emis ordine de protecție sunt trecute pe portal măsurile dispuse. Am făcut o analiză și a acestora pentru a descrie referința pentru sarcina poliției de supraveghere a punerii lor în executare.

Datele pe care le-am cules cu privire la dosare sunt următoarele: data înregistrării cererii, data primului termen de judecată acordat și a termenelor de

judecată următoare, soluția pronunțată în cauză, dacă s-a formulat recurs împotriva soluției instanței de fond, soluția recursului, dacă recursul/cererea a fost judecat/-ă în Camera de consiliu, durata ordinului de protecție, sexul reclamantului, dacă s-a retras acțiunea, data înregistrării primei cereri de emitere a unui ordin de protecție la fiecare instanță, durata ordinului de protecție, distanța impusă între agresor și victimă, dacă se prevede evacuarea agresorului din locuința comună, dacă ordinul de protecție cuprinde obligativitatea consilierii psihologice a agresorului, dacă s-a admis cererea de predare a armelor de către agresor.

Solicitare în baza legii 544/2001 a informațiilor relevante de la inspectoratele județene de poliție, parchetele de pe lângă judecătorii și parchetele de pe lângă tribunale, numărul unic 112

Am făcut solicitări tuturor inspectoratelor de poliție din țară, tuturor parchetelor de pe lângă tribunale și judecătorii și numărului unic 112. Ne-am interesat cu privire la numărul de ordine de protecție înregistrate la secțiile de poliție, la numărul de ordine de protecție încălcate și la numărul de dosare formate, segregate pe gen.

Datele publice disponibile în rapoartele instituțiilor cu responsabilități în domeniu nu au relevanță pentru fenomenul violenței în familie, problema nefiind numai sub-raportarea. Nu se fac statistici pe itemii semnificativi și nu se fac statistici segregate pe gen. Pentru a determina importanța numărului de cereri de emitere a unui ordin de protecție am solicitat informații care să ne ajute să construim o referință corectă pentru analiza comparativă. Am cerut date de la inspectoratele de poliție și parchetele de pe lângă judecătorii și tribunale, cu privire la numărul de plângeri prelabile pentru infracțiunea de loviri și alte violențe asupra unui membru de familie (art. 181 alin. 1[^] și alin. 2[^]), număr de dosare formate, de plângeri prelabile retrase, de soluții de trimitere în judecată segregate pe gen. Am decis să ne centrăm pe acest articol de lege pornind de la datele din lucrarea “*Studiu național asupra violenței domestice în*

Romania și evaluarea caracteristicilor medico-legale, juridice și sociologice: noi direcții de asistență și acțiune în perspectiva integrării europene”- VIODOM realizată de Institutul de Cercetări Juridice “Andrei Rădulescu” în 2008 la comanda Institutului National de Medicina Legală “INML Mina Minovici” București. În secțiunea dedicată evaluării costurilor sociale ale violenței domestice (denumire utilizată în studiu) pentru perioada de referință 2008, apare un tabel al frecvențelor numărului de zile de spitalizare din certificatele medico-legale. Tabelul arată că 98% din cazurile luate în considerare au fost certificate medico-legale emise pentru sub 20 de zile de spitalizare. „Loviturile și alte violențe” reprezintă acea zonă de violență fizică în care se consolidează atitudinile de acceptare de către victimă a poziției de putere a agresorului și stabilizarea relației intime ca relație abuzivă. Non intervenția instituțiilor responsabile în acest segment favorizează instalarea și consolidarea abuzului. Pentru faptele încadrate la art. 181 alin. 1[^]1 și 2[^]1 agresorul este cercetat în libertate, victima trăiește într-o situație de risc mărit și agresorul o supune la presiuni continue pentru ca ea să-și retragă plîngerea. Se creează situația în care ordinul de protecție ar fi în cea mai mare măsură necesar pentru acele victime ce doresc să iasă din relația de abuz.

Am avut în vedere și aspectul că înregistrarea plîngerilor prealabile efectuate de către victime constituie probe pentru obținerea ordinului de protecție.

Răspunsurile primite au un caracter neomogen și putem spune că în secțiunea dedicată responsabilizării agresorului am realizat doar un demers de explorare. Rezultatele constituie o materie excelentă pentru un chestionar de aplicat în viitor, cu regularitate, instituțiilor vizate.

Interviuri cu privire la procedurile de supraveghere a punerii în aplicare a ordinului de protecție în 6 secții de poliție.

Interviurile au fost planificate în condițiile în care nu există proceduri pentru implementarea ordinului de protecție. La solicitarea noastră de a ne transmite

procedurile, Direcția de ordine publică din IGPR ne-a comunicat că nu are obligația să elaboreze proceduri pînă în 2014 conform „Strategiei naționale de prevenire și combatere a violenței în familie 2013 – 2017”. Am emis ipoteza că putem găsi răspunsuri privind procedurile în „Manualul de proceduri ale poliției de ordine publică”, de aceea am solicitat manualul, referitor la existența căruia am găsit informație pe internet. Direcție de ordine publică a răspuns: „Documentul solicitat de dumneavoastră nu este un manual, ci o dispoziție cu caracter intern care se adresează strict structurilor de ordine publică.” Ca urmare, am solicitat unor secții de poliție permisiunea de a realiza interviuri cu întrebări centrate pe procedura de lucru cu victimele violenței în familie și pe procedura de supraveghere a executării ordinelor de protecție. Ghidul de interviu a cuprins următoarele întrebări:

1. Care este procedura secției de poliție cînd primește un ordin de protecție de la instanță?
 - 1.1. Dacă se deplasează la domiciliu comun.
 - 1.2. Dacă îi aduc la cunoștință persoanei împotriva căreia se pune în executare ordinul de protecție obligațiile și sancțiunile pentru nerespectarea acestuia.
 - 1.3. Dacă persoanei care este beneficiară a ordinului de protecție i se aduc la cunoștință informații referitoare la ordinul de protecție și care sunt obligațiile și drepturile sale. I se comunică ce trebuie să facă dacă constată că ordinul de protecție nu a fost respectat?
2. Care este procedura atunci cînd vine victima cu ordinul de protecție?

Supravegherea ordinului de protecție

 - 2.1. Care este serviciul din cadrul secției de poliție responsabil de supravegherea respectării ordinului de protecție?
 - 2.2. Care sunt acțiunile prin care se verifică respectarea prevederilor din ordin de protecție? Se consemnează undeva?
 - 2.3. Care este frecvența acțiunilor? Se face un raport?
 - 2.4. Care sunt măsurile pe care le ia poliția cînd constată că prevederile din ordinul de protecție nu sunt respectate?
 - 2.5. Care sunt acțiunile pe care poliția le întreprinde în situația în care e sesizată că un ordin de protecție nu este respectat?

În București au fost selectate secțiile pe baza studiilor de caz din care s-a putut aprecia că unele secții au practici pozitive față de victimele violenței în familie, altele au practici negative. În țară s-au vizitat secții de poliție în comunitățile în care s-au vizitat și adăposturi, respectiv în Găiești și Sibiu.

Rezultate și analiză

Rezultate privind **Obiectivul operațional 1** - Să monitorizăm numărul numărul de ordine de protecție emise la nivel național

Tabelul 1 cuprinde repartiția la nivel național a cererilor de emitere a ordinului de protecție și a modurilor lor de soluționare.

Județ	Judecătorii cu dosare judecate	Procent judecătorii cu dosare judecate	Dosare înregistrate 1.07.2012-30.09.2013	Cereri admise	Cereri respinse	Retrageri dosar reclamanta	Retrageri dosar reclamant	Cereri nesoluționate	Suspendă acțiunea și altele
Alba	4	80%	34	13	12	6	0	2	1
Arad	4	80%	25	8	11	4	0	1	1
Argeș	5	100%	117	50	39	16	1	3	8
Bacău	5	100%	149	80	31	15	0	1	22
Bihor	4	80%	37	5	9	3	0	19	0
Bistrița-Năsău	2	67%	15	8	5	0	0	1	1
Botoșani	4	100%	87	43	18	10	0	7	10
Brașov	3	75%	74	32	16	17	0	7	2
Brăila	3	100%	38	27	6	4	0	0	1
București	6	100%	245	86	93	19	3	9	33
Buzău	4	100%	46	18	6	8	1	0	12
Caraș-Severin	2	50%	6	1	2	1	0	2	0
Călărași	2	67%	21	12	5	3	0	0	1
Cluj	5	100%	79	37	24	8	0	3	5
Constanța	4	100%	106	37	44	5	1	6	13
Covasna	3	100%	14	7	3	2	0	2	0
Dâmbovița	5	100%	55	25	16	6	2	4	1
Dolj	2	40%	52	20	16	4	0	5	6
Galăț	3	75%	54	23	17	7	0	2	5
Giurgiu	2	100%	15	4	5	3	0	1	2
Gorj	4	100%	13	5	5	2	0	1	0
Harghita	3	75%	10	4	2	3	0	1	0
Hunedoara	5	83%	65	22	28	8	0	4	1
Ialomița	3	100%	34	19	6	7	0	2	0
Iași	4	100%	129	40	35	17	0	11	26
Iłfov	2	100%	51	24	12	2	0	5	7
Maramureș	3	60%	44	24	13	3	0	2	2
Mehedinți	3	60%	21	12	4	1	0	0	4
Mureș	5	100%	63	32	13	10	0	4	6
Neamț	4	100%	87	39	24	7	0	4	13
Olt	3	75%	42	17	7	9	4	2	5
Prahova	5	100%	128	63	40	14	0	3	8
Satu-Mare	3	100%	38	24	7	2	0	2	3
Sălaj	3	75%	28	12	5	3	0	5	2
Sibiu	5	100%	87	50	13	6	0	6	11
Suceava	5	83%	57	26	15	8	0	4	3
Teleorman	5	100%	19	15	4	1	0	0	0
Timiș	3	60%	46	18	16	2	0	3	4
Tulcea	3	100%	35	13	15	3	0	3	1
Vaslui	3	100%	130	50	43	18	3	2	14
Vâlcea	5	100%	42	17	9	5	3	1	7
Vrancea	2	67%	15	8	5	1	0	0	1
TOTAL	153	87.00%	2,453	1,070	699	273	18	140	242

Tabelul 1

Din 176 de instanțe judecătorești din România, 156 au fost sesizate cu cereri pentru emiterea unui ordin de protecție. Procentul instanțelor investite cu cereri a crescut din ianuarie 2013 de la 70% la 87%.

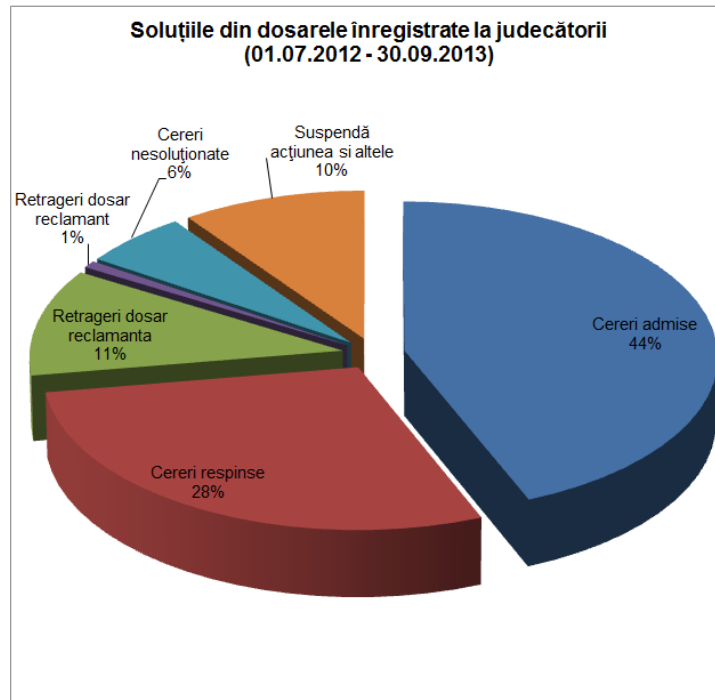

Figura 1

În total la nivelul țării în perioada 12 mai 2012 – 30 septembrie 2013 au fost înregistrate 2453 de cereri de emitere a ordinului de protecție. Cele mai multe cazuri s-au înregistrat în municipiul București, respectiv 245 la o populație de 1.677.985 locuitori. Cele mai puține s-au înregistrat în județul Caraș Severin, 6 dosare la o populație de 274.277 locuitori, urmînd în ordine crescătoare Harghita, 10 dosare la o populație de 304.969 locuitori, Gorj, 13 dosare la o populație de 334.231 locuitori și Covasna, 14 dosare la o populație de 206.261 locuitori. Distribuția dosarelor pe județe este ilustrată în Figura 1. Județul cu cele mai multe cereri de emitere a ordinului de protecție înregistrate a fost județul Bacău cu 149 de cereri la o populație de 583.590, urmat de Vaslui cu 130 de cereri la o populație de 375.151 locuitori, Iași cu 129 de cereri la o populație de 723.553 locuitori și Prahova cu 128 de cereri la o populație de 735.883.

(Sursă pentru valorile demografice: <http://www.recensamantromania.ro/wp-content/uploads/2012/08/TS2.pdf>)

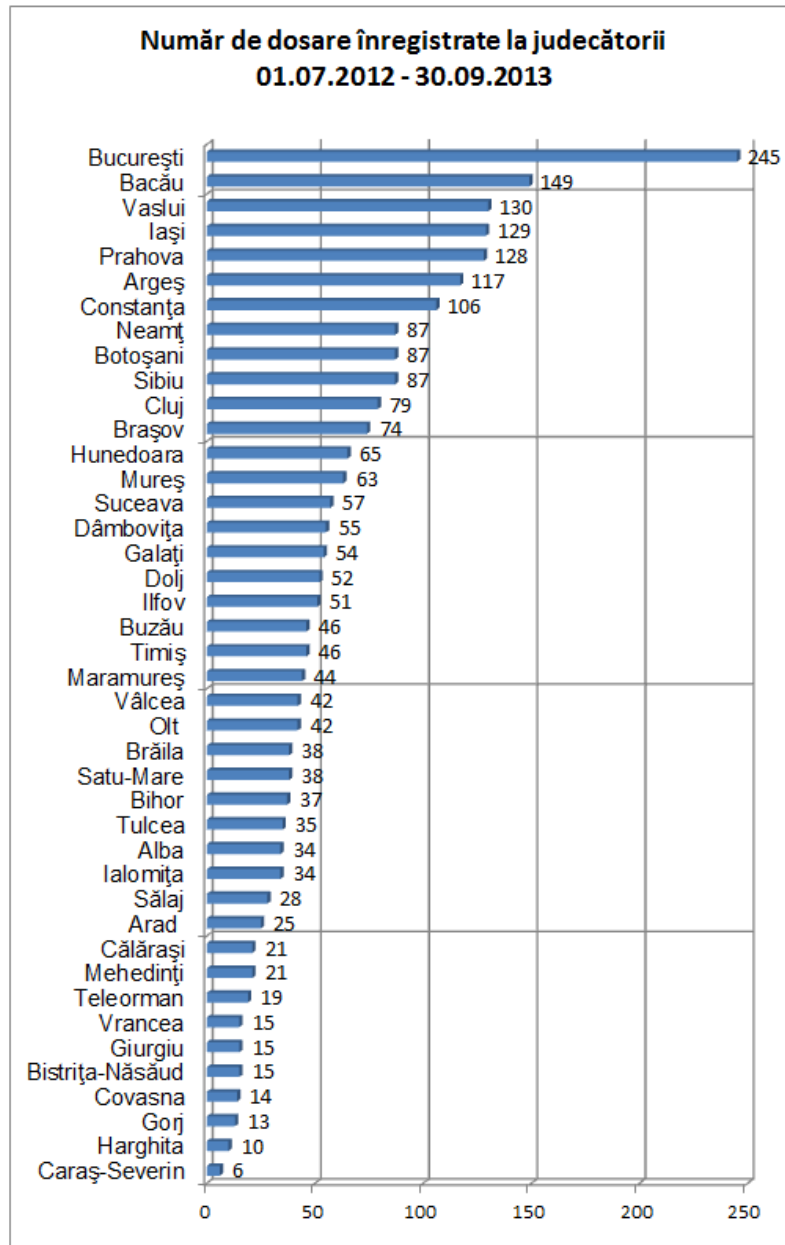
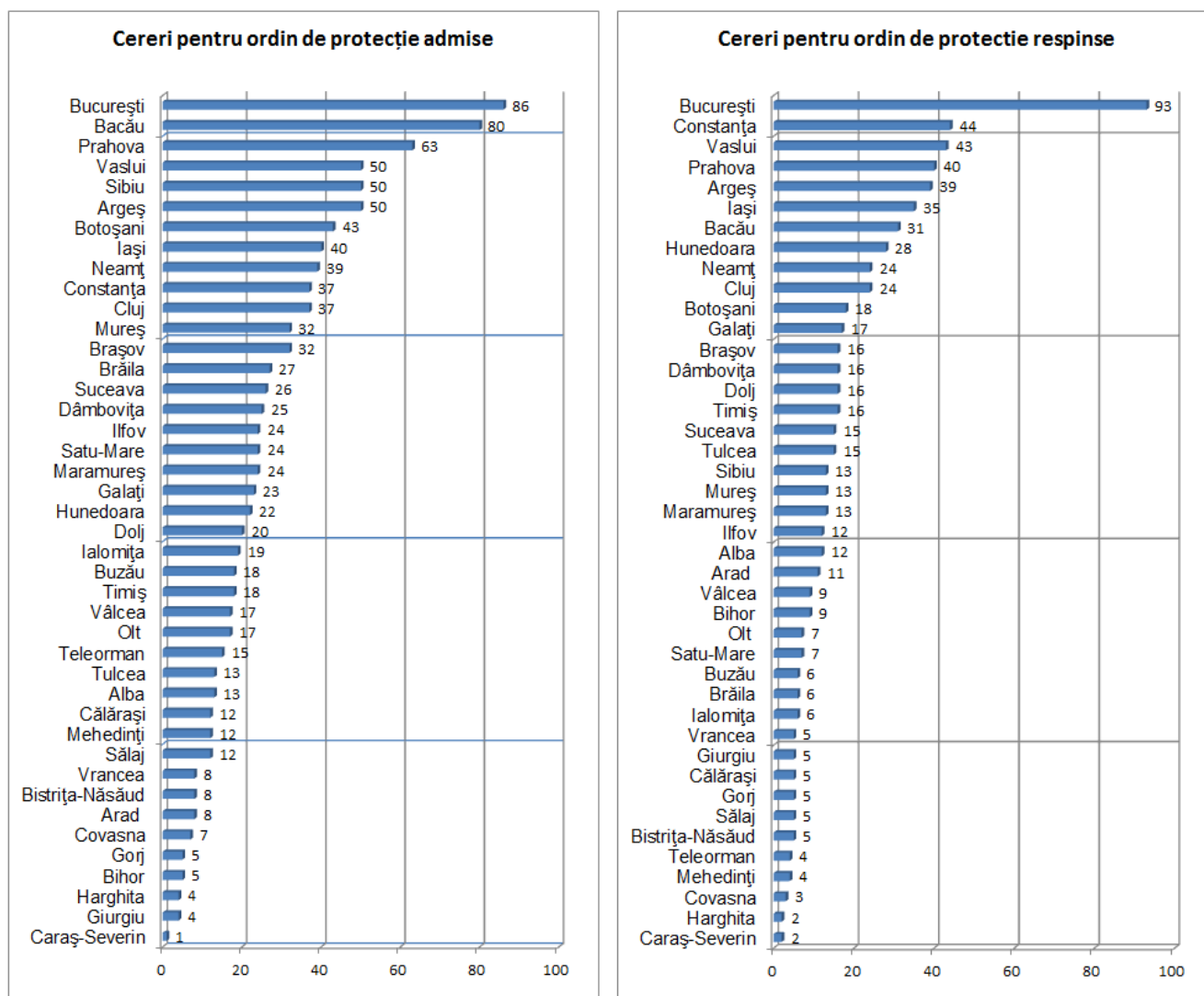

Figura 2

Am raportat numărul de cereri înregistrate la populația județelor, respectiv a municipiului București, deoarece astfel putem evidenția reala prevalență a fenomenului în unitățile administrative.

Totalul de cereri admise în perioada de referință a fost 1070. Putem spune că procentajele de cereri admise și cereri respinse la nivel de județ sunt comparabile cu

cele la nivel național. Această constatare este validată și de observația că cele mai multe cereri admise sunt în București, Bacău, Prahova și Vaslui, 3 din cele 4 unități administrative cu cel mai mare număr de cereri înregistrate.

Figurile 3 și 4

Deoarece am centralizat datele culese în martie 2013 și în noiembrie 2013, putem face o comparație a rezultatelor, ilustrată în Tabelul 2.

Item măsurat	31.01.2013	30.09.2013	Variație
cereri înregistrate	1009	2453	143%
cereri admise	406	1070	163%
cereri respinse	268	699	160%
cereri retrase de reclamante	100	273	173%
cereri retrase de reclamantți	5	18	260%
cereri nesoluționate	192	140	-27%

Tabelul 2

A fost extrem de dificil să determinăm cu precizie data la care a fost înregistrat primul dosar de cerere de emiteră a unui ordin de protecție deoarece în perioada mai – iulie 2012 au fost solicitate ordonanțe președințiale în care s-au solicitat ordine de protecție în baza Legii 25/2012, respectiv legea de modificare a 217/2003. Totodată în unele instanțe obiectul cauzei a fost înregistrat „ordonanță președințială” pînă în septembrie 2012. Aceasta a fost cauzată, din cîte am înțeles, de întîrzierile actualizării sistemului electronic de înregistrare. Ca urmare, am stabilit perioadele de referință pentru comparație ca 1.06.2012 – 31.01.2013 și 1.02.2013 – 30.09.2013.

Observăm că un singur item a scăzut (față de ceilalți care au avut o creștere semnificativă): numărul de cereri rămase nesoluționate. A crescut însă numărul cererilor în legătură cu care se dispune anularea în baza art. 200 din noul Cod de procedură civilă:

ART. 200

Verificarea cererii și regularizarea acesteia

(1) Completul căruia i s-a repartizat aleatoriu cauza verifică, de îndată, dacă cererea de chemare în judecată îndeplinește cerințele prevăzute la art. 194 - 197.

(2) Când cererea nu îndeplinește aceste cerințe, reclamantului i se vor comunica în scris lipsurile, cu mențiunea că, în termen de cel mult 10 zile de la primirea comunicării, trebuie să facă completările sau modificările dispuse, sub sancțiunea anulării cererii. Se exceptează de la această sancțiune obligația de a se desemna un reprezentant comun, caz în care sunt aplicabile dispozițiile art. 202 alin. (3).

(3) Dacă obligațiile privind completarea sau modificarea cererii nu sunt îndeplinite în termenul prevăzut la alin. (2), prin încheiere, dată în camera de consiliu, se dispune anularea cererii.

(4) Împotriva încheierii de anulare, reclamantul va putea face numai cerere de reexaminare, solicitând motivat să se revină asupra măsurii anulării.

(5) Cererea de reexaminare se face în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.

(6) Cererea se soluționează prin încheiere definitivă dată în camera de consiliu, cu citarea reclamantului, de către un alt complet al instanței respective, desemnat prin repartizare aleatorie, care va putea reveni asupra măsurii anulării dacă aceasta a fost dispusă eronat sau dacă neregularitățile au fost înlăturate în termenul acordat potrivit alin. (2).

(7) În caz de admitere, cauza se retrimite completului inițial investit.

Variația indicatorului ilustrează nivelul redus de informare la nivelul populației cu privire la modalitatea corectă de completare a Cererii de emitere a unui ordin de protecție. Pe de altă parte trebuie să observăm că o cerere care se completează cu dificultate nu favorizează victima atunci când solicită **de urgență** ordinul de protecție și este contrară ideilor de celeritate și de autonomie a victimei. Dificultatea de a completa cererea duce la ideea că este mai bine ca victima să își găsească un avocat, avocat care costă bani pe care victima nu îi are. Observăm în art. 200 din Codul de procedură civilă că cererea trebuie verificată „de îndată” de completul căreia i-a fost repartizată, pe când reclamantul are 10 zile la dispoziție pentru a face modificările sau completările dispuse. Efectul acestor aspecte procedurale se manifestă la nivelul duratelor medii ale proceselor de judecare a dosarelor cu cereri de emitere a unui ordin de protecție.

Rezultate privind **Obiectivul operațional 2** - Să constatăm dacă, în judecarea cererilor, se respectă prevederile privind urgența din Art. 27, (1), (2), (5), (7) Legea 217/2003 republicată

Tabelul 3 cuprinde repartitia duratelor medii de judecare a dosarelor de cereri de emitere a unui ordin de protecție la nivel național. Durata medie la nivel național pentru soluționarea unei cereri este de 33,1 de zile. Din acest interval, 15,7 zile, în medie, se scurg de la înregistrarea cererii și până la primul termen. Cel mai scurt termen mediu de soluționare este de 17,5 zile în județul Sibiu. Cea mai lungă durată medie o găsim în județul Ilfov și este de 54,8 zile. Cea mai scurtă perioadă medie cuprinsă între

momentul înregistrării cererii și primul termen de judecată se înregistrează tot în județul Sibiu și este de 6,4 zile. În acest județ au fost înregistrate 86 de cereri, dintre care 50 admise și 13 respinse. Cea mai lungă perioadă medie cuprinsă între înregistrarea cererii și primul termen de judecată o găsim în județul timiș și este de 44,4 zile. Numărul mediu de termene acordate cu ocazia soluționării unei cereri este de 2,6, cu minimum 1,4 termene în județul Timiș și maximum 3,8 în județul Caraș Severin. Nu am calculat durata medie scursă între două termene de judecată la nivelul unei unități administrative, am optat pentru considerarea intervalului definit de cel mai mare și cel mai mic număr de zile scurs între două termene. La nivel național, cel mai mic număr de zile este 0 (respectiv cererea a fost admisă în chiar ziua înregistrării acesteia la instanță) și cel mai mare este de 175 de zile și a fost înregistrat în județul Bacău.

Județ	Durata medie de la depunere la primul termen (zile)	Durata medie a judecării dosarului (zile)	Numar mediu de termene	Durata maxima între termene
Alba	14.84	29.51	2.55	30
Arad	7.49	21.16	2.60	26
Argeș	8.34	26.36	2.60	70
Bacău	12.50	31.92	3.10	175
Bihor	26.54	47.60	2.76	42
Bistrița-Năsă	15.71	28.45	3.02	28
Botoșani	12.53	24.33	2.38	33
Brașov	13.80	34.20	2.83	48
Brăila	14.37	25.70	2.47	26
București	22.80	35.23	2.22	62
Buzău	11.33	19.35	1.90	28
Caraș-Severin	16.30	39.90	3.80	27
Călărași	12.00	28.50	2.10	138
Cluj	8.33	22.95	2.87	59
Constanța	10.17	33.60	2.63	56
Covasna	8.48	34.98	3.69	28
Dâmbovița	16.80	43.06	3.28	56
Dolj	12.88	27.15	2.36	91
Galați	25.47	43.87	2.80	42
Giurgiu	33.00	54.50	2.20	29
Gorj	15.58	24.67	1.92	14
Harghita	20.57	51.50	3.17	67
Hunedoara	25.40	34.00	1.85	48
Ialomița	18.85	49.07	2.90	61
Iași	10.38	24.45	2.48	34
Ifov	23.67	54.88	3.03	57
Maramureș	14.97	30.62	2.50	25
Mehedinți	8.45	21.71	2.87	43
Mureș	8.83	17.89	2.28	28
Neamț	18.80	39.05	3.35	63
Olt	12.97	32.42	2.67	118
Prahova	18.64	42.40	2.56	90
Satu-Mare	8.18	20.03	2.59	46
Sălaj	20.96	36.19	2.39	35
Sibiu	6.58	17.51	2.40	48
Suceava	14.78	31.36	2.38	54
Teleorman	8.84	43.10	3.02	133
Timiș	44.48	48.29	1.42	40
Tulcea	20.40	27.97	2.47	20
Vaslui	15.17	33.13	2.47	46
Vâlcea	12.72	30.41	2.83	97
Vrancea	8.30	27.60	2.40	56
TOTAL	15.74	33.11	2.62	175

Tabelul 3

În Tabelul 4 avem datele privind duratele medii comparativ pe cele două perioade de referință.

Rezultate	31.01.2013	30.09.2013
durata medie a judecării dosarului	33,3	33,1
durata medie de la depunere la primul termen	9,7	15,7
durata maximă între două termene	118	175

Tabelul 4

Durata medie de judecare a dosarelor a rămas neschimbată, dar s-a modificat raportul dintre durata de la înscriere la primul termen și durata de la primul termen la soluție.

Din graficul din Figura 5 rezultă distribuțiile termenului mediu de judecare pe instanțe. Eliminînd valorile maxime și minime putem constata faptul că majoritatea instanțelor se înscriu într-o arie de 20 – 60 de zile durată medie de judecare a dosarelor.

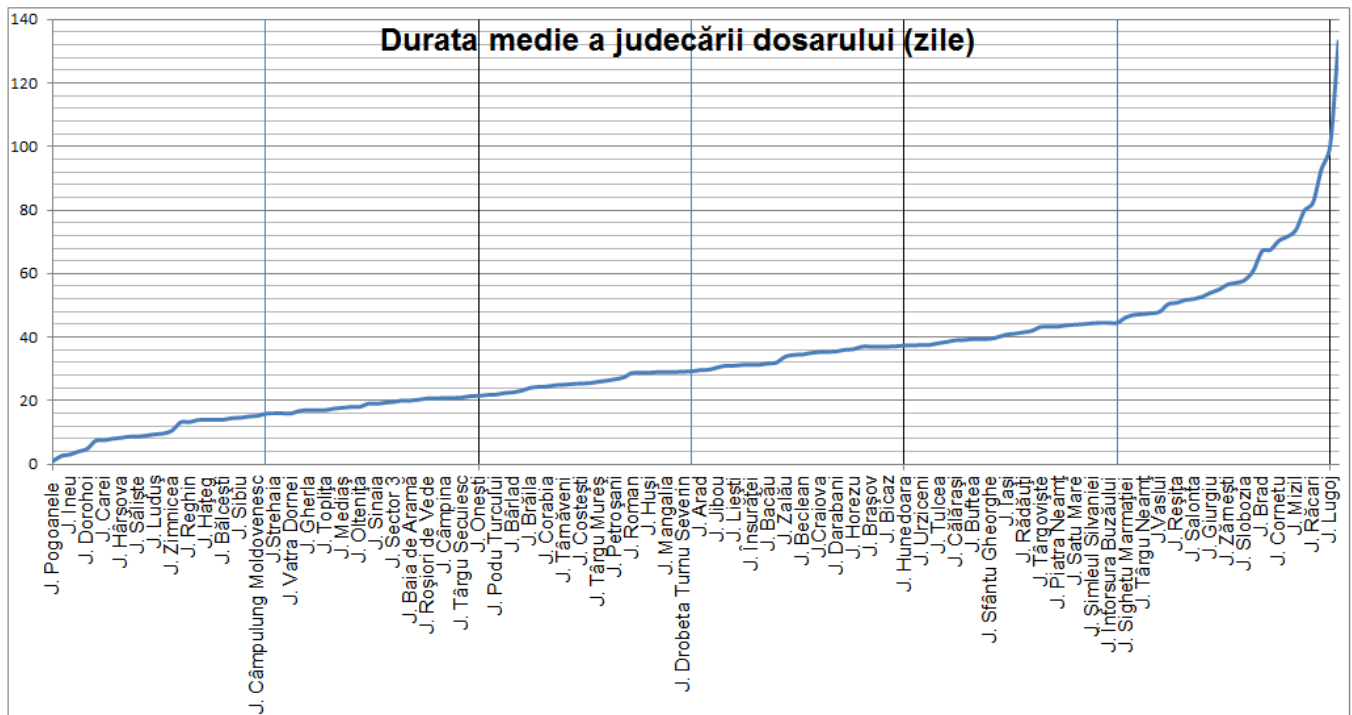

Figura 5

Sunt câteva aspecte ce țin de procedură care împiedică respectarea principiului celerității. Nu facem decât să le enunțăm și să explicităm pe scurt impactul lor asupra duratei judecării dosarului:

- Ordinul de protecție poate fi emis doar de instanță. Urgența prevăzută de lege se referă doar la primul termen, nu și la perioada dintre înscrierea dosarului și primul termen.
- Este înțelegerea noastră că repartizarea aleatorie nu ține seama de elementele de conținut ale unei cereri, implicit nu ține seama de „cazuri de urgență deosebită”.
- La constatarea de către poliție a unei situații foarte grave de mare risc în urma unei intervenții solicitate la 112 nu se poate realiza o protejare a victimei prin emiterea de urgență a ordinului de protecție. Pașii ce trebuie urmați sunt: victima să fie examinată de medici la unitatea de primiri urgențe a unui spital, apoi să obțină un certificat medico-legal de la unitatea din rețeaua de medicină legală (una în fiecare județ, în reședința județului), apoi să depună cererea la instanță. În afară de certificat medico-legal victima trebuie să adune și alte probe, de exemplu dovezi că a depus plângere prealabilă.
- Deși textul de lege spune în art. 27 alineatul (7) că „Judecata se face de urgență și cu precădere, nefiind admisibile probe a căror administrare necesită timp îndelungat” frecvent, sunt solicitate probe de la secțiile de poliție cu privire la plângeri prealabile, sesizări, antecedente ale agresorului și istoricul altor violențe dintre agresor și victimă, dacă sunt cunoscute. Aducem un exemplu:
 - *„Dispune emiterea unor adrese către Postul de Poliție Călinești și Postul de Poliție Dobrești, cu mențiunea „Foarte Urgent”, pentru a comunica la dosar plângerile formulate de părți în perioada anilor 2009-2012, actele de cercetare efectuate cu privire la aceste plângeri (declarații părți, martori, etc), modul de soluționare al acestora, precum și să se precizeze dacă s-a dispus sancționarea contravențională ca urmare a săvârșirii de către părți a vreunei fapte de violență conjugală...”*

Rezultate privind **Obiectivul operațional 3** - Să constatăm dacă măsurile conținute în ordinul de protecție emis și punerea în executare a acestuia respectă drepturile la viață și siguranță ale victimei.

Conținuturile ordinelor de protecție

Pe portalul instanțelor de judecată am identificat un număr de 464 de conținuturi ale ordinelor de protecție transcrise parțial sau integral (43,36% din totalul ordinelor de protecție emise). Pe aceste ordine de protecție am obținut următoarele rezultate:

- Distanța între agresor și victimă

În tabelul 5 observăm că cele mai frecvent stabilite distanțe sunt 50 și 100 de metri, peste jumătate din cazuri. Frecvențele măsurilor sunt evidențiate în Figura 6.

Tabelul 5

Frecvența	Distanța (m) dintre agresor și victimă
2	1,5
5	2
2	3
4	5
16	10
14	15
12	20
1	25
2	30
106	50
67	100
44	200
2	250
15	300
20	500

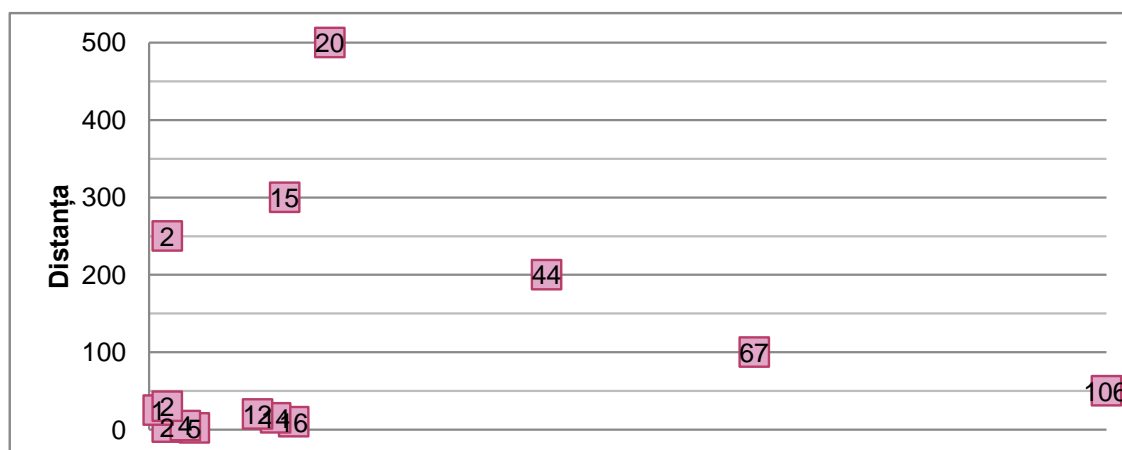

Figura 6

Ridică o întrebare faptul că în 13 ordine de protecție distanța impusă este de 1,5; 2, 3 și 5 metri. Nu știm ce mod de supraveghere ar putea efectua lucrătorii de poliție în aceste cazuri și care ar fi eficiența măsurii.

- Evacuarea agresorului din locuința comună se dispune în 120 de ordine de protecție din 464, dar în destule cazuri nu se precizează distanța ce trebuie menținută între agresor și victimă. În 10 cazuri se respinge cererea de evacuare. Sunt utile câteva exemple:
 - *„Reintegrarea victimei ... în locuința familiei situată în comuna... limitează dreptul de folosință al agresorului ... numai asupra unei camere din locuința comună, urmând ca părțile să se înțeleagă în acest sens, în caz contrar victima având drept de opțiune asupra camerei pe care o va locui ... interzice agresorului ... orice contact fizic sau verbal sau în orice alt mod, cu victima. Atrage atenția agresorului ... că nerespectarea oricăreia dintre măsurile de mai sus constituie infracțiunea de nerespectare a hotărârii judecătorești și se pedepsește cu închisoare de la o lună la un an. Aceste masuri au caracter provizoriu pe o durată de șase luni ... Respinge capătul de cerere privind evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei.”* (județul Argeș)
 - *„Respinge capatul de cerere privind evacuarea temporară a agresorului din locuința familiei. Respinge capatul de cerere privind reintegrarea victimei și a copiilor în locuința familiei. Obliga paratul la pastrarea unei distanțe de minim 50 de metri față de reclamanta ..., pe o durată de trei luni de la data pronunțării prezentei hotărâri.”* (județul Bacău)
 - *„Dispune ca timp de 4 (patru) luni de la data emiterii prezentului ordin pârâții , să respecte următoarele obligații și interdicții: - interzice pârâților orice contact, inclusiv telefonic, prin corespondență sau în orice alt mod cu reclamantii Respinge capetele de cerere privind evacuarea pârâților din locuința reclamantilor și obligarea pârâților de a păstra o distanță minimă față de reședința victimelor și față de”* (județul Bacău)

- „...păstrarea unei distanțe minime de 50 metri față de reclamantă pe o perioadă de 30 de zile. Respinge cererea reclamantei privind evacuarea temporară a pârâtului din locuință. Respinge cererea reclamantei privind interzicerea oricărui contact cu reclamanta, inclusiv telefonic sau prin corespondență ori în orice alt mod. Respinge cererea reclamantei privind obligarea pârâtului la păstrarea unei distanțe minime determinate față de copiii reclamantei. Respinge cererea reclamantei privind încredințarea copiilor minori către reclamantă” (județul Mehedinți)

În exemplele date remarcăm caracterul contradictoriu al măsurilor dispuse și nivelul de risc ridicat pentru victimă ce decurge din acest caracter.

Cheia siguranței victimelor pentru care s-a emis un ordin de protecție este natura categorică a măsurilor obligatorii pentru agresor. Dacă măsurile sunt inadecvate (de ex., păstrarea unei distanțe de 1,5 m între agresor și victimă) sau contradictorii, ordinul de protecție va fi ușor de încălcat și nerespectarea hotărârii judecătorești de către agresor greu de probat, ca urmare agresorul va percepe neseriozitatea măsurii și va continua comportamentul agresiv care, în perioada valabilității ordinului de protecție, constă predominant în presiuni emoționale asupra victimei, în special amenințări și proimisiuni.

- Durata ordinului de protecție

În numai 141 de ordine de protecție din cele 464 ale căror conținuturi sunt publice a fost precizată durata. Am înregistrat 1 ordin de protecție pentru 1 lună, 3 ordine de protecție pentru 2 luni, 24 de ordine de protecție pentru 3 luni, 7 ordine de protecție pentru 4 luni, 5 ordine de protecție pentru 5 luni și 101 ordine de protecție pentru 6 luni. Dacă vom compara durata medie a procesului de judecare a dosarului cu duratele ordinilor de protecție emise, nu putem să nu remarcăm că singura durată acceptabilă pentru un ordin de protecție, durată care să protejeze victimele, ar putea fi cea de 6 luni.

- Reintegrarea reclamantei în locuința comună

Reintegrarea reclamantei în locuința comună s-a dispus în 58 de cazuri. Ceea ce ne demonstrează că greutatea rezolvării practice a situației cade pe umerii victimei care de multe ori este și victimă a violenței economice. Ceea ce înseamnă că, dacă victima are unde să se refugieze, agresorul nu mai suferă nici o consecință a faptelor sale de agresiune.

- Obligarea la consiliere psihologică

Această măsură a fost doar recomandată în majoritatea cazurilor. A fost inclusă în 35 de ordine de protecție și respinsă în 5 cazuri. Ca măsură parte din ordinul de protecție, consilierea psihologică poate să creeze perspectiva unei soluții mediate între victimă și agresor. Ceea ce se reflectă în următoarele 2 exemplificări:

- „....obligarea agresorului pârât să urmeze consiliere psihologică pentru o perioadă de 6 luni, cu recomandarea pentru psiholog ca o parte din ședințe să fie ședințe de consiliere psihologică comună, cu participarea victimei, ședințe la care nu operează obligația de a păstra distanța minimă.” (județul Mureș)
- „Obligă pârâtul să urmeze consiliere psihologică și psihoterapeutică pentru o perioadă de 6 luni la centrul de Psihologie din Tg-Mureș,, cu recomandarea pentru psiholog ca o parte din ședințe să fie ședințe de consiliere psihologică comună, cu participarea reclamantilor, ședințe la care nu operează obligația de a păstra distanța minimă de 200 m.” (județul Mureș)

Perspectiva reconcilierii prin consiliere psihologică nu este realistă pentru perioada de timp de 6 luni. De aceea prezența victimei la consiliere este prematură având singura consecință că o pune în situație de risc deoarece agresorul înțelege că poate să se apropie de victimă și, îndată ce au expirat cele 6 luni, poate reveni fără consecințe la comportamentul său violent. Consilierea psihologică, utilă pentru agresor, trebuie recomandată fără participarea victimei. Relația de dominare și abuz care s-a construit în timp între cei doi nu permite consilierea lor împreună și este nevoie de un număr substanțial de ședințe în care să se lucreze cu cei doi separat. De asemenea ar trebui

găsită de către instanță o condiție de verificare a schimbării agresorului care să condiționeze o eventuală apropiere a acestuia de victimă.

- Predarea armelor

În 17 cazuri din cele 464 de ordine de protecție analizate s-a solicitat obligarea agresorului la predarea armelor. În 4 cazuri capătul de cerere predarea armelor de către agresor a fost respins, respectiv într-un procent de 23,52% din cazuri. Nu sunt transcrise pe portal motivările, ca urmare nu putem ști care au fost acele condiții foarte speciale care au justificat păstrarea armelor de către agresor în cazurile menționate.

Gradul redus de protejare a victimei se reflectă și în numărul mic de dosare judecate în camera de consiliu. Conform cifrelor, 556 de dosare au fost judecate în camera de consiliu din 2453 de cauze, procentul a rămas același ca și în centralizarea din luna martie, anume 77%. Din observațiile făcute în instanțe, însă, știm că modalitatea informală de a asigura statutul de „cameră de consiliu” este scoaterea publicului din sală atunci când se ajunge la judecarea ordinelor de protecție. Fiind o soluție informală, nu putem estima nici frecvența, nici efectul ei reale.

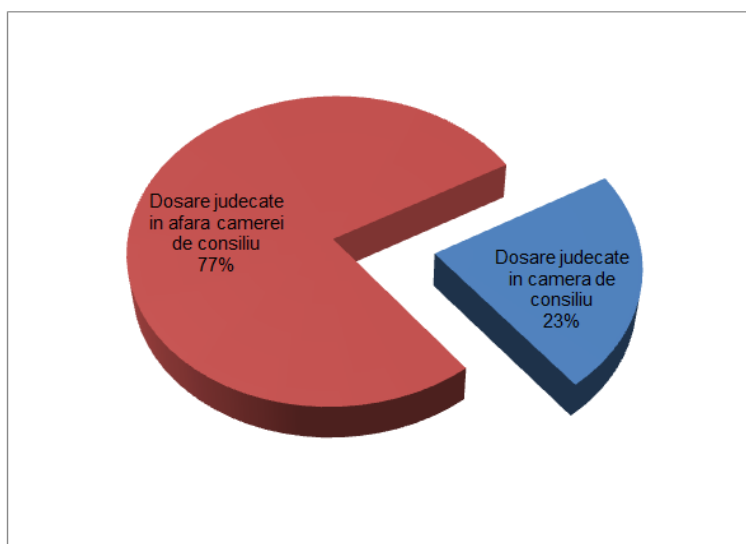

Figura 7

Punerea în executare a ordinelor de protecție

Pentru a determina gradul de asigurare a drepturilor la viață și siguranță ale victimei am examinat modul de punere în executare a ordinelor de protecție.

Am solicitat în scris inspectoratelor județene de poliție din toată țara informații cu privire la câte ordine de protecție au fost comunicate de la instanțe către secțiile de poliție, câte ordine de protecție au fost încălcate și pentru câte ordine de protecție încălcate s-au format dosare. Am primit răspunsuri de la 40 de inspectorate de poliție județene. Din acestea doar răspunsurile de la 24 de inspectorate de poliție județene au putut fi prelucrate. Din cele 24 de inspectorate de poliție județene, 23 au comunicat cifrele cu privire la ordinele de protecție segregate pe gen. Am făcut o centralizare a numărului de ordine de protecție comunicate la inspectoratele de poliție județene și am comparat cifra cu numărul de ordine de protecție emise în județele respective.

La judecătorii, în total, în cele 24 de județe apar ca emise un număr de aproximativ 490 de ordine de protecție în perioada de referință, iar la poliție apar comunicate în aceste județe 338 de ordine de protecție. Fără îndoială există o transmitere destul de lentă a informației între instituții, dar nu poate fi aceasta explicația pentru toată diferența constatată. Din cele 338 de ordine de protecție înregistrate au fost încălcate 84 și s-au constituit dosare pentru 81 de cazuri. Pe baza răspunsurilor de la parchetele de pe lângă judecătorii am constatat că un număr de 5 dosare penale sunt deschise ca urmare a încălcării unui ordin de protecție emis (conform art. 271 din Codul penal actualizat) în județele din care am primit date de la poliție.

Rezultă că victima trebuie să se bazeze, pentru protecția sa, pe ipoteza că agresorul va fi intimidat de faptul că există deschis un dosar penal împotriva lui și nu se va mai apropia de ea și nu va mai constitui un pericol. Indiferent dacă agresorul a încălcat ordinul de protecție, apropiindu-se de victimă cu un cuțit, el rămâne în libertate pe perioada urmăririi penale.

Proceduri pentru punerea în executare a ordinului de protecție

Din cele 6 interviuri realizate în 6 secții de poliție, 4 în București și 2 în țară, putem centraliza următoarele:

- Transmiterea ordinului de protecție se face prin: poștă, fax, în unele situații vin victimele cu încheierea în copie legalizată, în alte situații vin reprezentanții asociației care acordă consiliere juridică victimei. De asemenea am primit un

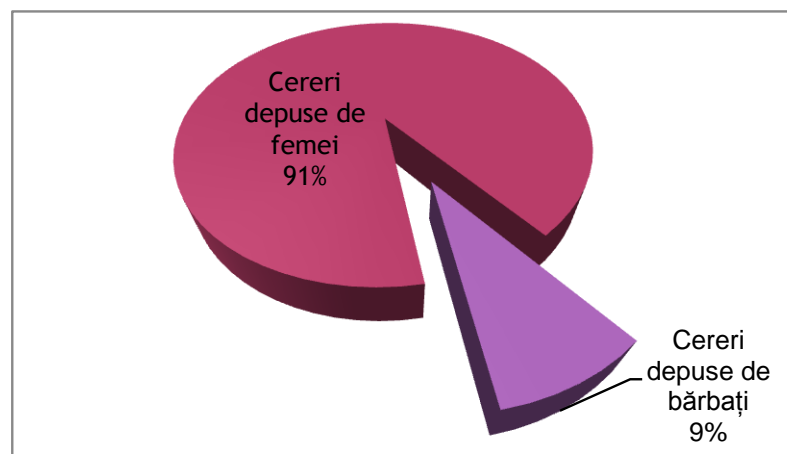
- răspuns că poliția îl asistă pe executorul judecătoresc și acesta pune în executare ordinul contra unei taxe pe care urmează să o plătească victima.
- Lucrarea de supraveghere se repartizează de către comandantul secției serviciului de supravegheri judiciare unde sunt foarte puțini lucrători.
 - Agresorul este chemat la secție, audiat, i se pune în vedere ce cuprinde ordinul de protecție și i se cere să semneze o declarație.
 - În 2 din 6 secții de poliție s-a înființat un registru pentru ordinele de protecție
 - Victima nu este întotdeauna anunțată.
 - Nu se face supravegherea în teren a agresorului. Singura cale de a se proteja pentru victimă este să dea telefon la un număr de urgență al secției sau la 112. *„Nu au cum să verifice respectarea prevederilor din ordinului de protecție și a modului cum este respectată distanța de victimă. Numai victima îl cunoaște (pe agresor) și îi poate sesiza.”*
 - Dosarele penale se alcătuiesc întotdeauna pentru încălcarea ordinului de protecție.
 - Un alt răspuns a fost: *„Dacă victima reclamă nerespectarea ordinului de protecție - agresorul este chemat să fie prelucrat să nu mai vină pe stradă.”*
 - Nu există procedură pentru evacuări. Dacă agresorul face plîngere împotriva poliției (1 caz) nu se știe care va fi soluția finală.
 - În unul din cazuri la evacuare agresorul a fost dus la un centru social.
 - Nu există nici o procedură la încheierea duratei de valabilitate a ordinului de protecție.

După cum putem vedea, victima nu are cu adevărat protecție și agresorul are cum să continue acțiunile cel mai greu de suportat pentru victimă, anume amenințări și șantaj.

Rezultate privind **Obiectivul operațional 4** - Să constatăm repartizarea pe gen a cauzelor avînd ca obiect emiterea ordinului de protecție.

În raportul dintre cererile depuse de femei și bărbați, prevalența celor depuse de femei este foarte mare, respectiv 91%.

Figura 8

Tabelul 6 exprimă distribuția prevalenței cererilor depuse de femei pe județe.

Județ	Cereri depuse de femei	Cereri depuse de bărbați
Arad	23	2
Caraș-Severin	5	1
Hunedoara	57	3
Timiș	43	1
Bihor	32	4
Bistrița-Năsăud	15	0
Cluj	73	7
Maramureș	40	5
Satu-Mare	38	1
Sălaj	23	6
Dolj	48	8
Gorj	11	1
Mehedinți	20	0
Olt	38	8
Vâlcea	35	7
Argeș	108	13
Călărași	21	0
Dâmbovița	51	6
Giurgiu	14	1
Ialomița	34	0
Prahova	121	18
Teleorman	19	2
Alba	32	2
Brașov	67	7
Covasna	14	1
Harghita	8	1
Mureș	59	8
Sibiu	81	3
București	232	13
Ilfov	48	5
Brăila	36	2
Buzău	39	4
Constanța	97	10
Galați	49	7
Tulcea	35	1
Vrancea	15	0
Bacău	135	20
Botoșani	80	9
Iași	122	6
Neamț	83	4
Suceava	56	2
Vaslui	117	13
TOTAL	2,274	212

Tabel 6

La centralizarea din martie 2013 ponderea cererilor de emitere a unui ordin de protecție depuse de femei a fost de 94%. După cum vedem, a crescut ponderea cererilor făcute de bărbați, ceea ce poate avea multe explicații, dar care trebuie identificate printr-un studiu calitativ ce poate face obiectul altui demers.

Pentru a avea o imagine cu mai multe dimensiuni asupra repartiției pe genuri a fenomenului, am înregistrat și numărul de cereri retrase de femei și numărul de cereri retrase de bărbați. Din totalul de 291 de cereri retrase, 273 au fost retrase de femei și 18 de bărbați. În tabelul 6 evidențiem variația indicatorilor de la centralizarea din martie până acum.

Rezultate	31.01.2013	30.09.2013	variație
cereri retrase de reclamante	100	273	173%
cereri retrase de reclamanți	5	18	260%

Tabel 7

Aceasta înseamnă că, aproximativ 11% dintre femeile și 1% dintre bărbații care introduc cereri pentru emiterea ordinului de protecție, își retrag acțiunea.

Rezultate privind obiectivul general 5: Să constatăm prevalența măsurii ordinului de protecție față de alte măsuri pe care le poate lua victima sau care pot fi luate de autorități pentru protecția victimei față de agresor

Pentru a atinge obiectivul general 5, am cerut date de la inspectoratele de poliție și parchetele de pe lângă judecătorii și tribunale, cu privire la numărul de plângeri prelabile pentru infracțiunea de loviri și alte violențe asupra unui membru de familie (art. 181 alin. 1[^] și alin. 2[^]), număr de dosare formate, de plângeri prelabile retrase, de soluții de trimitere în judecată segragate pe gen.

Am transmis un număr de 218 scrisori de solicitare de informații publice. Am primit răspunsuri de la 40 de inspectorate de poliție și de la 123 de parchete de pe lângă

judecătorii. Am dorit să corelăm numărul de plângeri prelabile transmise de inspectoratele de poliție cu datele primite de la parchete și să determinăm ponderea retragerilor plîngerilor și ponderea trimiterii în judecată a cauzelor. Deși am primit răspunsuri într-un procent mare, doar într-un număr limitat de cazuri datele au putut fi sistematizate. Perioada de referință a fost 1.01.2012 – 30.06.2013. Am solicitat datele segregate pe gen și am obținut numai de la o parte din instituții cifrele așa cum le-am solicitat. Răspunsul cel mai frecvent a fost că nu se dețin astfel de statistici. Totuși, o parte din instituții au reușit să răspundă la solicitarea noastră.

Rezultatele sunt următoarele:

- În 17 județe s-au înregistrat în total 5667 de plângeri prelabile pentru loviri și alte violențe în familie (art. 180 alin. 1[^] și alin. 2[^]), din care 4540 au fost depuse de femei, respectiv 71,79% și 1127 de bărbați.
- Au fost alcătuite dosare pentru 3075 plângeri prelabile depuse de femei și 523 depuse de bărbați. 85,46% din dosarele formate sunt pentru plângeri înaintate de victime femei.
- Au fost retrase 2801 de plângeri prelabile de către victime femei, respectiv 61,69% din cele depuse de femei.
- Au fost retrase 794 de plângeri prelabile depuse de victime bărbați, respectiv 70,45% din cele depuse de bărbați.

Pentru situația dosarelor înregistrate, instrumentate și soluționate la parchet, sursele sunt în parte alte județe decît cele din care am primit informația referitoare la plîngerile prelabile depuse de victime la secțiile de poliție.

Rezultatele sunt următoarele:

Din 29 de județe ale căror date au fost prelucrate, parchetele din doar 13 județe au putut să transmită datele segregate pe gen. Datele nu au relevanță la nivel național deoarece unele parchete au transmis numărul de plângeri înregistrate, instrumentate, soluționate, pe cînd altele au transmis numărul de cauze instrumentate. În cîteva județe însă putem calcula prevalența cauzelor în care plîngerile au fost depuse de femei.

Arad 86,42% femei

Gorj 84,31% femei

Bihor 100% femei

Hunedoara 80,64% femei

Bistrița Năsăud 93,93% femei

Maramureș 86,40% femei

Brăila 78,10% femei

Mehedinți 94,29% femei

Buzău 83,33% femei

Satu Mare 60,46% femei

Caraș Severin 100% femei

Suceava 94,30% femei

Giurgiu 76,40% femei

Pentru a determina ponderea plîngerilor retrase și cea a dosarelor finalizate cu trimitere în judecată, am folosit datele nesegregate pe gen.

Totalul dosarelor înregistrate sau instrumentate de parchetele de pe lângă judecătorii din 26 de județe în perioada de referință a fost de 3712. Dintre acestea 69 de cauze au fost finalizate cu trimiterea în judecată, adică un procent de 1,85%. Am calculat procentul dosarelor trimise în judecată la nivelul fiecărui județ și am făcut apoi media acestor procente. Am obținut valoarea de 2,04%. În concluzie, putem spune că aproximativ 2% din dosarele înregistrate sunt trimise în judecată.

Nu se pot face statistici decît pe aceste cifre generale. Cîteva exemple ne-au atras atenția. Destule cauze au fost soluționate cu art. 18¹ din Cosul penal ce prevede că fapta nu prezintă pericol social în anumite condiții. Dar, de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Iași, am primit cifre din care am putut calcula prevalența plîngerilor prealabile pentru fapte de violență în familie. Situația este următoarea:

Iași	2012	2013
Sesizari art. 180 c.p.	2888	1161
Din care VIF	317	177
Prevalență VIF	10,97%	15,24%

Tabelul 8

Cifrele acestea par să indice un pericol social considerabil.

Am solicitat la numărul unic de urgență 112 numărul de cazuri în care, în urma apelurilor, s-a constatat că este vorba despre cazuri de violență în familie. Cifra primită pentru intervalul de referință 1.01.2012 – 10.09.2013 este de 139.365 de cazuri. În răspuns se precizează că: *„...această statistică este una aproximativă, fundamentată fiind pe baza datelor colectate în sistemul 112 de către echipajele de poliție, urmare participării acestora la intervenție, moment în care poate fi confirmată violența ca făcând parte din categoria „în familie””.*

Putem, în sfârșit, să schițăm un continuum de date.

Apeluri 112 - 139.365 la nivel național.

Număr de ordine de protecție emise în 20 județe față de numărul de plângeri prealabile în aceleași județe – 407 / 6324.

La aceste date putem adăuga numărul de certificate medico-legale comunicat de Institutul național de medicină legală „Mina Minovici”, eliberate la nivel național pentru perioada de referință: 834, din care 720 pentru femei și 114 pentru bărbați (86,33% femei).

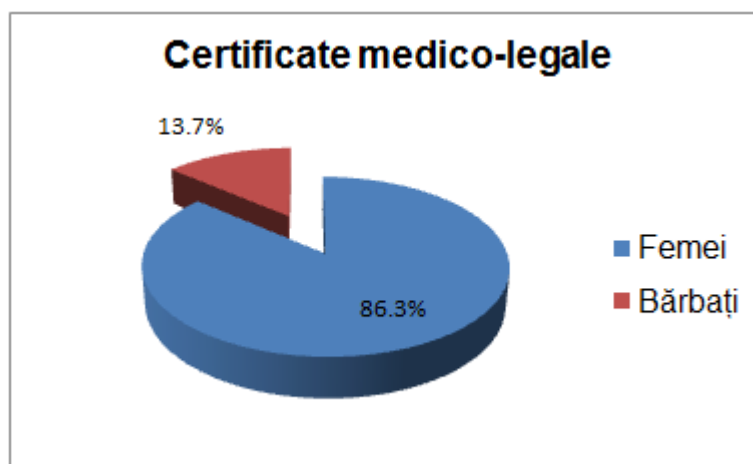

Figura 9

Concluzii

1. Modul în care se pune în aplicare capitolul IV din legea nr. 217/2003 republicată nu respectă principiul celerității și pune victimele violenței în familie în situații de risc prelungind status quo-ul în favoarea agresorului care are timp și ocazii să intimideze victima, să obțină retragerea acțiunilor victimei și să-și mențină controlul asupra ei.
2. Procedurile care privesc emiterea de către instanță a ordinului de protecție împiedică punerea victimei în siguranță în 24 de ore chiar dacă este acută nevoie. Singura soluție pentru victimă este să apeleze la un adăpost sau la rude sau prieteni. În țară la ultima monitorizare din iunie 2013 a rezultat că sunt aproximativ 590 de locuri în adăposturi și 14 județe fără adăposturi.
3. Nu există supraveghere a punerii în executare a ordinului de protecție.
4. Dosarele formate pentru încălcarea ordinului de protecție sunt instrumentate într-un interval de lungime indeterminabilă. Astfel se produce un nou segment de timp în care agresorul poate să re-câștige controlul asupra victimei.
5. Practica în ceea ce privește comunicarea ordinului de protecție emis de către instanțe și înregistrarea acestuia la poliție este neunitară.
6. A crescut numărul de cereri de emitere a unui ordin de protecție ceea ce indică accesul victimelor la instrumentul prevăzut de lege chiar dacă sunt atât de multe piedici.
7. S-a păstrat raportul dintre numărul de cereri înregistrate și numărul de cereri admise. Sarcina probatoriei revine victimei și este extrem de grea deși vorbim despre restricții de mișcare ale agresorului față de victimă pe o perioadă de maximum un an de zile.
8. Durata judecării dosarelor nu respectă principiul celerității prevăzut de lege. În 8 luni situația nu a evoluat în bine cu toate că societatea civilă a măsurat indicatorul de la bun început și l-a făcut public cu toate ocaziile. Deși s-a scurtat

durata de la primul termen pînă la soluționare, a crescut cu aproape 85% perioada medie ce se scurge de la înscrierea dosarului la primul termen.

9. Conținuturile ordinelor de protecție asigură numai într-o măsură relativă siguranța victimelor.
10. Majoritatea absolută a celor care formulează cereri pentru emiterea ordinului de protecție sunt femei.
11. Nu se respectă demnitatea victimelor așa cum prevede legea.

Față de rezultatele și concluziile extrase în urma analizei rezultatelor, credem că următoarele măsuri ar îmbunătăți substanțial situația victimelor violenței în familie:

- Proceduri pentru emiterea ordinului de protecție de urgență, anume în maximum 72 de ore.
- Proceduri pentru supravegherea punerii în executare a ordinului de urgență.
- Includerea violenței în familie în Strategia națională de ordine publică în scopul alocării de resurse umane pentru acordarea de suport victimelor violenței în familie și pentru intervenții eficiente în situații de criză.
- Responsabilizarea agresorului prin următoarele măsuri:
 - Luarea în considerare pentru cazurile de violență în familie a art. 41 Cod penal sub aspectul de infracțiune continuată;
 - Renunțarea la încadrarea violenței în familie la art. 18¹ Cod penal, faptă care nu prezintă pericolul social;
 - Sancționarea agresorului cu pedeapsa cu închisoare cu suspendare sub supraveghere cu obligația de a urma un program specific de grup pentru schimbarea comportamentului agresiv în familie.
- Sesizarea din oficiu în cazurile de violență în familie în toate cazurile în care o victimă a violenței în familie a ajuns de mai mult de 2 ori la urgență într-un interval de 12 luni.
- Culegerea datelor privind faptele de violență în familie la nivel național pe infrațiuni segregat pe gen în privința agresorului și în privința victimei.

- Realizarea unei informări corecte și complete a populației prin toate secțiile de poliție, în mod special prin secțiile de poliție rurală și prin cabinetele medicilor de familie, acestea fiind singurele unități parte a unor instituții cu responsabilități în prevenirea și combaterea fenomenului violenței în familie care au distribuție la nivel național.

Colectivul de redactare

Datele au fost culese de:

A.L.E.G (Asociația pentru Libertate și Egalitate de Gen)
Camelia COSTACHE
Eniko GALL

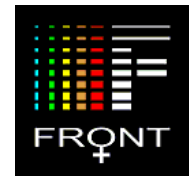
ANAIS
Andreea Loredana LUCA

FILIA (Centrul de Dezvoltare Curriculară și Studii de Gen FILIA)
Oana BĂLUȚĂ
Andreea BRAGĂ
Simona NECULA

Asociația FRONT
Tudorina MIHAI

GRADO (Grupul Român pentru Apărarea Drepturilor Omului)
Silviu DUMITRU
Cornelia PÂRLĂȚEANU
Mihai POPESCU

Asociația Transcena
Marcel COSTEA
Gina DESPA
Nora ENACHE
Dana SACALOV
Andreia STĂNESCU

Analiza datelor
Mihaela SĂSĂRMAN

Redactare
Mihaela SĂSĂRMAN

Tehnoredactare computerizată:
Simona NECULA

Grafice:
Silviu DUMITRU